

Recepta farmaceutyczna w praktyce – zmiany w związku z pandemią COVID-19

Pharmaceutical prescription in practice – changes due to COVID-19 pandemic

Marcin Grabowski

I Katedra i Klinika Kardiologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Streszczenie

W związku z pandemią COVID-19 powszechną praktyką stały się teleporady, w trakcie których lekarz może wystawić e-receptę, dlatego znacznie wzrosła rola farmaceuty w zlecaniu, a szczególnie w przedłużaniu e-recept. W poniższym artykule przedstawiamy zmiany w regulacjach prawnych dotyczących recepty farmaceutycznej. (*Farm Współ 2020; 13: 111-112*)

Słowa kluczowe: recepta farmaceutyczna, pandemia COVID-19

Abstract

Due to COVID-19 pandemic, teleconsultations have become common practice, during which e-prescriptions are issued. That is why the role of the pharmacist in ordering, and especially in extending e-prescriptions, has significantly increased. In the article below, we present the changes in the pharmaceutical prescription legal regulations. (*Farm Współ 2020; 13: 111-112*)

Keywords: pharmaceutical prescription, COVID-19 pandemic

Wstęp

Pandemia COVID-19 nie tylko przyspieszyła, ale wręcz wymusiła, wykorzystanie zdalnych form komunikacji pomiędzy profesjonalistami medycznymi i pacjentami a także do świadczenia usług medycznych na odległość. Powszechną praktyką stały się teleporady, w trakcie których wystawiane są e-recepty. Trzeba zauważyć, że wprowadzenie od początku roku e-recept w znacznie mierze ratowało sytuację możliwości zlecenia i kontynuowania terapii u większości pacjentów, którzy stracili bezpośredni kontakt z podstawową i specjalistyczną opieką ambulatoryjną.

W związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 wzrosła rola farmaceuty w zlecaniu, a szczególnie w przedłużaniu e-recept. W kolejnych artykułach przedstawimy Państwu zagadnienia związane z praktyką i bezpieczeństwem kontynuowania terapii u pacjentów z przewlekłymi schorzeniami kardiologicznymi, takimi jak choroba wieńcowa, niewydolność serca czy zaburzenia rytmu. Przedstawimy grupy terapeutyczne stosowane w celu poprawy roko-

wania i minimalizacji objawów choroby, zwrócimy uwagę na sposób dawkowania, intensyfikacji terapii, cele terapeutyczne oraz na objawy mogące sugerować nietolerancję i działania niepożądane.

W poniższym artykule przedstawiamy zmiany w regulacjach prawnych dotyczących recepty farmaceutycznej. Art. 96 Prawa farmaceutycznego dotyczący recepty farmaceutycznej został znowelizowany poprzez ustawę z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Zmiany obowiązują od 1 kwietnia 2020 r. [1].

Zasady wystawiania recepty farmaceutycznej

Przed 1 kwietnia 2020 r. możliwość wystawienia recepty farmaceutycznej istniała tylko w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia pacjenta. W ramach nowelizacji ustawy zniesiono bezpośrednie dookreślenie stopnia zagrożenia stanu zdrowia pacjenta. Z treści ustawy usunięto słowo „nagłego”, co znacznie

poszerzyło kompetencje farmaceuty przy wystawianiu recept. Oprócz tego wprowadzono możliwość wystawiania przez farmaceutów recept *pro auctore* oraz *pro familiae*, poza standardowymi dotychczas receptami farmaceutycznymi.

Jeśli chodzi o formę wystawianych recept, umożliwiono farmaceutom wystawianie recepty za pośrednictwem portalu gabinet.gov.pl, co do tej pory wykaczało poza ich kompetencje, a w przypadku recept refundowanych (tj. *pro auctore* oraz *pro familiae*) po 1 kwietnia 2020 r. farmaceuta musi uzyskać dostęp do portalu NFZ, który umożliwi mu pobranie numerów identyfikacyjnych, na potrzeby wystawiania recepty papierowej. Zmienione zostały również zasady odpłatności recept, które do tej pory realizowane były ze 100% odpłatnością. Zgodnie z nowelizacją ustawy, w przypadku recept *pro auctore* i *pro familiae* pełna odpłatność nie obowiązuje.

Obowiązek ewidencjonowania recept został ograniczony wyłącznie do recept w formie papierowej. Aktualny pozostaje obowiązek prowadzenia ewidencji recept farmaceutycznych, o którym mowa w art. 96 ust. 4a Prawa farmaceutycznego, jednak w przypadku recept *pro auctore* i *pro familiae* niewymagane jest już określenie przyczyny wydania recepty.

Po 1 kwietnia 2020 r. na farmaceutów został nałożony obowiązek prowadzenia wykazu recept (w przypadku recept *pro auctore* i *pro familiae*) zgodnie z danymi, które określa Prawo farmaceutyczne [2].

Leki, które mogą zostać przepisane w ramach recepty farmaceutycznej

Po nowelizacji ustawy zwiększono również kompetencje farmaceutów w kwestii ilości przepisywanych leków. Zniesione zostało ograniczenie do „jednego najmniejszego dostępnego w aptece opakowania produktu leczniczego”, jednak niezależnie od wyżej wprowadzonych zmian farmaceuta nadal uprawniony jest wyłącznie do preskrypcji produktów leczniczych o kategorii dostępności Rp, czyli tych wydawanych z przepisu lekarza. Brak możliwości wystawiania recept na produkty lecznicze zawierające środki odurzające lub substancje psychotropowe, określone w ustawie z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dalej obowiązuje farmaceutów.

Nowelizacja Prawa farmaceutycznego przewiduje zmiany w zakresie ilości leków możliwych do wypisania przez farmaceutów. Uprawnienia farmaceutów w tym zakresie zostały zrównane z uprawnieniami, jakie przysługują pielęgniarkom i położnym, co wynika z obowiązującego obecnie art. 96 ust. 4 pkt. 6 Prawa farmaceutycznego. W związku z tym farmaceuta dla jednego pacjenta może przepisać jednorazowo maksymalnie:

- ilość produktu niezbędną pacjentowi do 180-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na receptce sposobu dawkowania – w przypadku recepty elektronicznej,
- ilość produktu niezbędną pacjentowi do 120-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na receptce sposobu dawkowania – w przypadku recepty papierowej,
- ilość produktu leczniczego antykoncepcyjnego przeznaczoną do 60-dniowego stosowania – wyłącznie w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego [2].

Podsumowując, po nowelizacji ustawy z dnia 31 marca 2020 r. znacznie zwiększyły się uprawnienia farmaceutów. Organy ustawodawcze podejmują działania mające na celu wzrost ich kompetencji przyznając uprawnienia w zakresie ilości leków możliwych do wypisania na receptce, jakie przysługują pielęgniarkom i położnym oraz zwiększając zakres sytuacji umożliwiających wystawienie recepty przez farmaceutę.

Konflikt interesów / Conflict of interest
Brak/None

Adres do korespondencji / Correspondence address
✉ Marcin Grabowski
I Katedra i Klinika Kardiologii
Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, Warszawski
Uniwersytet Medyczny
ul. Banacha 1a; 02-097 Warszawa
☎ (+48 22) 599 29 58
✉ marcin.grabowski@wum.edu.pl

Piśmiennictwo/References

1. Materiały Telemedycznej Grupy Roboczej <http://telemedycyna-poradnik.pl/>.
2. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U.2001.126.1382).